

Sprawozdanie z realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w Gminie Damnica w 2019r. oraz potrzeby związane z realizacją zadań

Do zadań gminy nałożonych ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2019r. poz.1111 z późn. zm.) należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych poprzez:
 - a/ zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b/ organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c/ prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
3. tworzenie możliwości i finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
4. finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art.29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;
8. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych zapewniane jest wsparcie polegające w szczególności na:

1. analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
2. wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
3. rozwijaniu umiejętności opiekuńczo- wychowawczych rodziny;
4. podniesieniu świadomości w zakresie funkcjonowania rodziny;
5. pomocy w integracji rodziny;
6. przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
7. dążeniu do reintegracji rodziny.

Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem.

Działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie gminy Damnica realizowane są przy wzajemnej współpracy odpowiednich służb publicznych tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, ośrodków zdrowia, placówek oświatowych, policji, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego i innych w miarę potrzeb. Prowadzone działania wynikają również z „Programu Wspierania Rodziny w Gminie Damnica na lata 2019-2021” przyjętego Uchwałą nr VIII/76/19 Rady Gminy Damnica z dnia 09.05.2019 r.

W przypadku gdy ośrodek pomocy poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, dokonuje analizy sytuacji rodziny i w zależności od sytuacji wnioskuje do kierownika ośrodka o przydzielenie rodzinie asystenta. Asystent może być również skierowany do pracy z daną rodziną na mocy postanowienia sądu. Warunkiem do podjęcia pracy asystenta z rodziną jest wyrażenie zgody przez obojga rodziców na współpracę z asystentem.

W tutejszym GOPS zatrudniony jest na umowę o pracę w systemie zadaniowego czasu pracy na całym etacie asystent rodziny, którego zadania określa art.15 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ustawa określa również warunki jakie musi spełniać kandydat na asystenta m.in. odpowiednie wykształcenie, uregulowane sprawy rodzinne czy brak skazania prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo. Maksymalna liczba rodzin, z którymi może pracować asystent wynosi 15 w miesiącu. Zgodnie z zaleceniami Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pracownik zatrudniany w ośrodku na stanowisku „asystenta rodziny” sprawdzany jest również w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym prowadzonym przez Ministra Sprawiedliwości. Źródłem finansowania zatrudnienia asystenta w 2019 r. był budżet gminy w kwocie 16.071.-zł oraz resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w wys. 17.870.-zł , łącznie 33.941.-zł.

Asystent rodziny w 2019 r. pracował łącznie z 16 z rodzinami, ilość dzieci w rodzinach 44, w tym:

* z 13 rodzinami na wnioski pracowników socjalnych ośrodka,

* z 3 rodzinami na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Słupsku.

Rodziny objęte wsparciem asystenta wskazane były jako najbardziej narażone na odebranie dzieci ze środowiska naturalnego i umieszczenie w pieczy zastępczej. Rodziny te charakteryzuje:

1/ niewydolność opiekuńczo – wychowawcza, zwłaszcza w zakresie właściwego pełnienia ról rodzicielskich, stosowania odpowiednich metod wychowawczych, rozpoznawania potrzeb rozwojowych dziecka oraz organizacji czasu wolnego rodziny;

2/ brak umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym nieumiejętność gospodarowania środkami pieniężnymi, określania właściwej hierarchii potrzeb rodziny i utrzymywania czystości w mieszkaniu;

3/ nieporadność w załatwianiu spraw urzędowych;

4/ wielodzietność;

5/ niski poziom kwalifikacji zawodowych i bezrobocie.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- prowadzenie wymaganej dokumentacji;
- dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodzin;
- na wniosek Sądu Rejonowego w Słupsku sporządzanie opinii o rodzinach i jej członkach;
- uczestniczenie w szkoleniach organizowanych na temat pracy z trudną rodziną.

W zależności od stwierdzonych problemów w rodzinie asystent podejmował odpowiednie działania, m.in.:

* kierował podopiecznych do lekarzy i specjalistów w celu poprawienia sytuacji zdrowotnej;

* pomagał w podnoszeniu umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, porządkowania mieszkania czy gospodarowania budżetem domowym;

* pomagał w rozwiązywaniu problemów międzyludzkich w rodzinie i współzyciu z sąsiadami;

* motywował do pielęgnowania prawidłowych relacji w rodzinie, efektywnej komunikacji rodzinnej w oparciu o zarządzanie własnymi emocjami oraz systemem norm rodzinnych;

* podpowiadał sposoby na integrację rodziny wpływającą na polepszenie więzi rodzinnych / np. organizowanie świąt rodzinnych, obchodzenie urodzin czy innych ważnych wydarzeń, kontakty z dalszymi krewnymi/;

* informował o możliwościach i uprawnieniach w przypadku pojawienia się w rodzinie agresji, przemocy, uzależnień czy innych kryzysów życiowych.

W 2019 r. po raz pierwszy podjęto współpracę z rodziną wspierającą tj. rodziną wspierającą

inną rodzinę wymagającą pomocy i porad w codziennych sprawach. Z tego tytułu nie poniesiono żadnych wydatków.

Poniższa tabela zawiera dane liczbowe opisujące rodziny objęte pracą asystenta rodziny w ub. r.

Liczba rodzin objętych pracą asystenta ogółem	16
w tym : - na wniosek pracowników socjalnych	13
- na mocy postanowienia sądu	3
Liczba dzieci w rodzinach	44
Liczba rodzin wychowujących :	
1 dziecko	5
2 dzieci	8
3 dzieci	3
4 dzieci	1
7 dzieci	2
Jedna rodzina objęta pracą w celu powrotu dzieci do rodziny biologicznej	
Liczba rodzin, z którymi zakończono pracę ogółem	6
w tym z powodu:	
- odebrania dzieci na podstawie orzeczenia sądu,	1
- uzyskania zakładanych efektów,	4
- braku efektów i współpracy	1
Liczba rodzin niepełnych	6
Liczba rodzin objętych opieką kuratora sądowego	8

Źródło: materiały własne Gminnego Ośrodka Pomocy Społ. W Damnicy

W ramach swoich obowiązków asystent współpracował ściśle z pracownikami socjalnymi ośrodka, kontaktował się z pedagogami szkolnymi w celu uzyskania szerszych informacji na temat funkcjonowania dziecka w szkole, pielęgniarkami środowiskowymi, kuratorami sądowymi i urzędem pracy. Asystent kontaktował się również z Poradnią Pedagogiczno- Psychologiczną w Słupsku i Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku w sprawach dotyczących dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Istotne jest bowiem dążenie do zmniejszanie liczby dzieci przebywających poza rodziną biologiczną. W jednym przypadku asystent pośredniczył w sprawie ustalenia uprawnień do świadczeń rodzinnych i wychowawczych 500 + na dzieci, których ojciec przebywa zagranicą i występuje tzw. koordynacja prowadzona przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku. Należy tu zauważyć niedoskonałość obowiązujących przepisów powodujących wielomiesięczne opóźnienie w wypłacaniu świadczeń na dzieci, których rodzic pracuje zagranicą.

Na terenie gminy Damnica brak jest **placówek wsparcia dziennego**, o których się mówi w ustawie o wspieraniu rodziny. W Łebieniu, Domaradzu, Mianowicach i Świecichowie działają świetlice wiejskie prowadzone przez Centrum Edukacji i Kultury oraz w Damnicy biblioteka publiczna z salą komputerową. W szkołach działają jedynie świetlice szkolne zapewniające opiekę dla dzieci dowożonych autobusami szkolnymi. W związku z tym praca z rodzinami odbywała się głównie w miejscu zamieszkania.

Z informacji uzyskanych od dyrektorów szkół z terenu gminy wynika, że rodzice uczniów mogą korzystać z pomocy zatrudnionych pedagogów, psychologów i logopedów. Ponadto pracownicy socjalni GOPS kierują osoby objęte pomocą do udziału w tzw. „Szkole rodzica” prowadzonej cyklicznie przez pedagoga z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Słupsku; mogą też korzystać z porad zatrudnionego tam psychologa. W miarę potrzeb informowani są o

innych placówkach udzielających wsparcia rodzinom w kryzysie.

W 2019 r. na mocy postanowienia Sądu Rodzinnego w Słupsku 2 dzieci z 1 rodziny zostało umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej z powodu nadużywania alkoholu przez obojga rodziców, ale też jedna rodzina dobrze wykonywała zalecenia kuratora i asystenta rodziny i 7 dzieci powróciło do swoich rodziców.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami zadaniem gminy jest m.in. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, w rodzinnym domu dziecka czy placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W ciągu całego roku gmina poniosła wydatki na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych i rodzinnym domu dziecka w łącznej kwocie 130.111.-zł, to jest o ponad 30 tysięcy więcej niż w 2018 r.

Procent wydatków ponoszonych przez gminę na opiekę i wychowanie dziecka wynosi zgodnie z ustawą :

- 1/ 10% wydatków - w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej- za 9 dzieci;
- 2/ 30% wydatków - w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej – za 1 dziecko;
- 3/ 50% wydatków - w trzecim i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej - za pozostałe 13 dzieci.

Potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w odniesieniu do zdiagnozowanych w gminie Damnica problemów obejmują przede wszystkim:

1. Zapewnienie odpowiednich środków na dalsze zatrudnianie asystenta rodziny tj. na wynagrodzenie z pochodnymi, podróże służbowe, ekwiwalent za używanie odzieży i obuwia do celów służbowych oraz stałe dokształcanie pracownika.
2. Zapewnienie odpowiednich środków na dofinansowanie kosztów pobytu dzieci z terenu gminy Damnica w pieczy zastępczej.
3. Tworzenie warunków do działania **rodzin wspierających**, w tym również refundowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające / tj. pomagające rodzinie przeżywającej trudności /. Informacja o poszukiwaniu rodzin z terenu gminy Damnica, chętnych do pełnienia tej roli umieszczona jest na stronie internetowej ośrodka oraz tablicy ogłoszeń w siedzibie GOPS.
4. Tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla rodzin.

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Damnicy

mgr Beata Orlicka